

УДК 342.95:351.74(477)

Самусь Євген Вікторович,
кандидат юридичних наук
завідувач науково-дослідної лабораторії ДНДІ МВС України,
м. Київ, Україна,
ORCID ID 0000-0002-8120-0383

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ СИСТЕМИ МВС УКРАЇНИ, УПОВНОВАЖЕНИХ НА ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЙ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У статті проаналізовано основні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають адміністративно-правовий статус органів системи МВС України, розкрито проблеми та надано пропозиції для вдосконалення правових норм, які регулюють діяльність вказаних органів під час здійснення функцій технічного регулювання.

Сформульовано авторське визначення поняття “адміністративно-правовий статус органів системи МВС України, уповноважених здійснювати функції технічного регулювання”. Для елементної характеристики адміністративно-правового статусу цих органів обрано підхід на основі групування елементів за блоками: цільовим, структурно-організаційним, компетенційним.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, функції технічного регулювання, адміністративна правосуб'єктність, суб'єкти правовідносин.

Для виконання функцій технічного регулювання органи системи МВС України наділяються широким колом повноважень, у тому числі адміністративно-правового характеру. Тому одним із правових статусів, який реалізується цими органами у процесі виконання означених функцій, є адміністративно-правовий статус. При цьому необхідно зазначити, що адміністративна правосуб'єктність, яка є основою відповідного статусу, властива всім органам державної влади як неодмінним суб'єктам правовідносин із державного управління. У свою чергу технічне регулювання необхідно розглядати як одну із функцій державного управління, оскільки її виконання передбачає формулювання та забезпечення дотримання всіма суб'єктами правовідносин обов'язкових вимог до характеристики виробів, що здійснюється зокрема шляхом застосування засобів державного примусу.

Технічне регулювання як одну із функцій державного управління характеризують такі ознаки: по-перше, вона є різновидом нормотворчості як одного з основних напрямів державної діяльності; по-друге, здійснюється спеціально-уповноваженими органами державної (публічної) влади, тобто органами, наділеними

© Samus Yevhen, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\).17](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47).17)

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravoohorona.com/>

державно-владними повноваженнями та відповідною компетенцією у певній сфері; по-третє, здійснюється за допомогою спеціального державно-управлінського механізму, в основі якого знаходяться форми та методи державного управління, принципи та гарантії реалізації державними органами управлінських повноважень у сфері технічного регулювання; по-четверте, за порушення умов технічних регламентів встановлено юридичну відповідальність як один із засобів державного примусу; по-п'яте, метою здійснення технічного регулювання є передусім захист життя та здоров'я людини та громадянина.

У зв'язку з цим визначення адміністративно-правового статусу органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання, та з'ясування питання про правове забезпечення цього статусу таких органів дозволить виділити проблеми та виробити пропозиції для вдосконалення правових норм, які регулюють діяльність зазначених органів під час здійснення функцій технічного регулювання.

Проблематика правового статусу, адміністративно-правового статусу органів системи МВС України була предметом дослідження таких учених, як В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, О.О. Бандурка, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, В.Т. Білоус, М.В. Вітрук, І.П. Голосніченко, В.М. Горшенков, В.А. Глуховеря, С.Д. Губарєв, В.В. Зуй, Р.А. Калюжний, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, Н.І. Матузов, В.М. Манохін, О.В. Негодченко, В.І. Олефір, В.М. Плішкін, О.Ф. Скакун, А.О. Селіванов, О.Ю. Якімов, В.М. Шкарупа та ін. Водночас, зважаючи на зміни законодавства та у зв'язку з реформуванням МВС України, необхідно розкрити проблеми правового забезпечення адміністративно-правового статусу органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання, визначити зміст та висвітлити особливості адміністративно-правового статусу цих органів під час здійснення функцій технічного регулювання. З огляду на зазначене, мета статті полягає в тому, щоб на основі узагальнення різноманітних наукових підходів до визначення поняття “адміністративно-правовий статус” запропонувати авторське визначення поняття “адміністративно-правовий статус органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання”, визначити його структуру та особливості.

У науці адміністративного права питанням адміністративно-правового статусу присвячено чимало наукових досліджень, а поняття “адміністративно-правовий статус” є одним із центральних термінів цієї науки. Тому загальні уявлення щодо сутності цього поняття є достатньо сформованими, що дозволяє для його визначення виокремити традиційний, якого дотримується переважна більшість учених.

Відповідно до такого підходу адміністративно-правовий статус центрального органу виконавчої влади розглядається як система трьох основних блоків – цільового, структурно-організаційного та компетенційного [1, с. 257; 2, с. 97; 3, с. 156; 4, с. 194].

Підтримуючи традиційний підхід до розуміння поняття та структури адміністративно-правового статусу, необхідно зауважити, що особливості такого статусу у процесі реалізації органами системи МВС України функцій технічного регулювання виражаються саме у структурних елементах такого статусу.

Так, цільовий блок відображає мету та завдання, які реалізує конкретний суб'єкт, вступаючи в адміністративні правовідносини з технічного регулювання; структурно-організаційний блок вказує на структурні підрозділи, на які покладається реалізація адміністративних повноважень у цій сфері, або визначає організаційну структуру МВС України (тому цей структурний елемент властивий лише юридичним особам, передусім державним органам та органам місцевого самоврядування); компетенційний блок складає основу адміністративно-правового статусу та включає функції, які виконують органи системи МВС України, вступаючи в адміністративні правовідносини у сфері технічного регулювання, та систему прав та обов'язків (повноважень), якими вони наділяються в обсязі, необхідному для виконання відповідних функцій.

Деякі науковці відносять до структури адміністративно-правового статусу такий елемент, як адміністративна правосуб'єктність. Наприклад, цієї думки дотримується О.В. Мещерякова, яка вважає, що адміністративна правосуб'єктність як один з елементів адміністративно-правового статусу – це визнана державою здатність особи бути суб'єктом права, учасником правовідносин, тобто мати передбачені законом права та обов'язки, виступати суб'єктом правовідносин [5, с. 610].

Однак така думка видається дещо спірною, оскільки суб'єкт, який не володіє адміністративною правосуб'єктністю, не може бути учасником адміністративних правовідносин, тобто не є носієм адміністративно-правового статусу. Отже, адміністративну правосуб'єктність необхідно розглядати швидше як умову набуття суб'єктом адміністративно-правового статусу.

З цієї позиції більш обґрунтованим вважаємо визначення адміністративної правосуб'єктності, надане авторами навчального посібника “Адміністративне право” С.М. Алфьоровим, С.В. Ващенком та ін., як потенційної здатності суб'єкта мати права та обов'язки (адміністративна правоздатність) у сфері державного управління і їх реалізовувати в зазначеній сфері (адміністративна дієздатність) [6, с. 27].

Вказівка на потенційність можливості володіти та реалізовувати адміністративні права та обов'язки означає, що відповідні права та обов'язки закріплені у законодавстві, а для їх фактичної реалізації необхідне волевиявлення суб'єкта та здійснення конкретних дій. Тобто адміністративно-правовий статус виникає вже після того, як потенційна можливість перетвориться (завдяки волевиявленню та вчиненню конкретних дій) на реальну.

Важливою характеристикою адміністративної правосуб'єктності є момент її виникнення та припинення. Традиційно, якщо мова йде про державний орган або іншу юридичну особу, такий момент пов'язується, відповідно, з часом здійснення державної реєстрації цієї особи та виключення її із державного реєстру.

Згідно зі ст. 4 Закону України “Про центральні органи виконавчої влади”, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади є юридичними особами публічного права. Цією ж статтею встановлено, що міністерства, інші центральні органи виконавчої влади набувають статусу юридичної особи з дати внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців запису про їх державну реєстрацію як юридичної особи. У свою чергу, міністерства, інші центральні органи виконавчої влади припиняються як юридичні особи з

дати внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців запису про державну реєстрацію їх припинення [7].

Крім того, помилковим було б відносити до структури адміністративно-правового статусу такі елементи, як гарантії та принципи, а також юридичну відповідальність як один із різновидів гарантій забезпечення належного виконання державними органами своїх повноважень у визначеній сфері. Означені елементи передусім належать до структури державно-управлінського механізму, оскільки за їх допомогою забезпечується ефективне здійснення функцій державного управління. Цей висновок ґрунтується на необхідності чіткого розмежування понять адміністративно-правового статусу та адміністративно-правового механізму.

Так, О.І. Безпалова під механізмом державного управління пропонує розуміти систему необхідних засобів (правових, організаційних, економічних, інформаційних, мотиваційних), за допомогою яких органи виконавчої влади виконують покладені на них завдання у сфері державного управління [8, с. 46]. Що ж стосується адміністративно-правового статусу, то як було з'ясовано вище, це система адміністративних правомочностей відповідного суб'єкта, а також цільова спрямованість їх реалізації.

Отже, поняття “адміністративно-правовий статус” та “адміністративно-правовий механізм” співвідносяться як “мета” та “засіб її досягнення”, тобто перше поняття відображає завдання та систему повноважень, необхідних для їх виконання, а друге – засоби забезпечення реалізації відповідних повноважень.

У зв'язку із наведеним вище вважаємо, що адміністративно-правовий статус органів системи МВС України, уповноважених здійснювати функції технічного регулювання, включає цільовий, структурно-організаційний та компетенційний блоки.

Так, цільовий блок є важливим елементом адміністративно-правового статусу, оскільки визначає цільову спрямованість відповідного виду адміністративної діяльності. Тому, визначаючи мету та завдання здійснення органами системи МВС України функцій технічного регулювання, необхідно зазначити, що вони обумовлені загальною метою та завданнями їх утворення та діяльності, визначеними законодавством.

Пріоритетними метою та завданням діяльності органів системи МВС України є захист життя, здоров'я, прав та інтересів людини та громадянина, а також встановлення порядку та безпеки у державі.

Наступним елементом адміністративно-правового статусу органів системи МВС України, уповноважених здійснювати функції технічного регулювання, є структурно-організаційний блок.

У науці адміністративного права організаційну структуру державного управління визначають як сукупність державно-управлінських ланок і організаційних зв'язків між ними в масштабах країни чи на певному територіальному рівні щодо реалізації державної політики загалом чи на окремому її напрямі. При цьому вчені зауважують, що функції є визначальними щодо організаційної структури, оскільки вони обумовлюють необхідність тих чи інших елементів системи органів виконавчої влади і характер взаємозв'язків між ними, архітектуру усієї системи. У зв'язку з цим на практиці організаційна і функціональна структури постають

© Samus Yevhen, 2020

як одне ціле – як організаційно-функціональна (організаційна і функціональна) структура державного управління [9, с. 32, 34].

Необхідно погодитись з такою думкою, оскільки цільова спрямованість відповідних функцій обумовлюють внутрішню побудову структури державного органу. Тому цільовий, компетентійний та організаційно-структурні блоки є взаємообумовленими. Тобто організаційна структура органів системи МВС України, уповноважених здійснювати функції технічного регулювання, визначається тими завданнями, цілями та функціями, які перед ними поставлені чинним законодавством.

Науковцями висловлюється думка, що організаційна структура МВС включає в себе сукупність підрозділів, які, залежно від характеру виконуваних ними функцій, поділяються на три види: галузеві (підрозділи поліції, слідчі апарати та інші), які реалізують основні функції органів внутрішніх справ; функціональні (кадрові, фінансово-економічні, господарчі, медичні), які виконують функції загального забезпечення; загального керівництва (штаби, чергові частини, інформаційно-аналітичні центри), які виконують функції загальної організації діяльності підрозділу [8, с. 13].

Загальна структура МВС України наразі визначена Законом України “Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України”. Передусім необхідно зауважити, що положення цього Закону є дещо застарілими та потребує уточнення з урахуванням законодавчих змін, обумовлених сучасним етапом провадження реформування органів системи МВС України, зокрема, утворення Національної поліції України.

Що стосується безпосередньо органів системи МВС України, уповноважених здійснювати функції технічного регулювання, то законодавством чітко не визначено такі органи. На нашу думку, необхідно розмежовувати три групи відповідних органів: по-перше, ті, які беруть участь у формуванні державної політики у сфері технічного регулювання, тобто здійснюють нормотворчу роботу; по-друге, ті, які беруть участь у стандартизації та розробці технічних регламентів виробів, які є предметом технічного регулювання МВС України, тобто у провадженні науково-технічних розробок, визначенні та науковому обґрунтуванні технічних характеристик таких виробів тощо; по-третє, ті, які організують та здійснюють перевірку (у формі контролю або нагляду) дотримання відповідними суб'єктами (передусім, виробниками, іншими суб'єктами господарювання) положень технічних регламентів.

Так, до першої групи органів у системі МВС України передусім належать: центральний апарат МВС, головні управління МВС в областях та містах тощо.

Що стосується другої групи органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання, слушною є думка О.В. Скоробатсько, яка присвятила своє дисертаційне дослідження питанням адміністративно-правового регулювання наукового забезпечення функціонування системи МВС України і визначила, що під суб'єктами, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності з питань функціонування системи МВС України, слід розуміти наукових працівників, науково-педагогічних працівників, інших вчених, відомчі наукові установи, вищі навчальні заклади, які здійснюють у межах, у порядку та у спосіб, встановлені законодавством Ук-

раїни, узгоджену науково-організаційну, наукову, науково-технічну, науково-педагогічну, експертно-криміналістичну та науково-інформаційну діяльність, спрямовану на удосконалення роботи органів та підрозділів, які належать до сфери управління МВС України [10, с. 119–120].

Отже, наведені структурні підрозділи та окремі посадові особи у системі МВС України реалізують функції щодо здійснення науково-технічного обґрунтування вимог до характеристики тих виробів, які є предметом технічного регулювання МВС України та підлягають закріпленню у технічних регламентах з наступним обов'язковим дотриманням (застосуванням) суб'єктами господарювання.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 8 вересня 2005 року № 880 “Про реорганізацію вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ Міністерства внутрішніх справ” та наказу МВС України від 27 вересня 2005 року № 827, з метою здійснення наукового та науково-технічного забезпечення діяльності системи органів внутрішніх справ України на базі Науково-дослідного інституту проблем зі злочинністю Національної академії внутрішніх справ України, Науково-дослідного інституту спеціальної техніки МВС України та ін. було створено Державний науково-дослідний інститут МВС України (далі – ДНДІ МВС України) [11]. Цей орган виконує низку функцій, пов'язаних із технічним регулюванням, зокрема бере участь у розробці та випробуванні спеціальних технічних засобів, інших засобів, що використовуються у діяльності системи МВС України тощо.

Завершальним етапом технічного регулювання є оцінка відповідності, яка здійснюється третьою групою органів системи МВС України. Так, основна частина повноважень у цій сфері, зокрема ті, що реалізуються у формі державного нагляду та контролю, покладаються на органи Національної поліції України [12].

Крім того, на підставі аналізу деяких нормативно-правових актів [13; 14; 15; 16] можна виділити також інші органи, які тією чи іншою мірою беруть участь у здійсненні функцій технічного регулювання – Експертна служба МВС, Департамент державного майна та ресурсів МВС, Управління режиму та технічного захисту інформації Національної поліції України, Департамент превентивної діяльності Національної поліції України тощо.

Положенням про МВС України [17] також регламентовано, що для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції МВС, обговорення найважливіших напрямів його діяльності у МВС може утворюватися колегія. Для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності у МВС можуть утворюватися інші постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи.

Таким чином, у системі МВС України організована значна кількість органів, які тією чи іншою мірою беруть участь або здійснюють самостійну реалізацію окремих функцій технічного регулювання. Тому повноваження щодо реалізації функцій технічного регулювання покладається на кілька органів та структурних підрозділів, що діють у системі МВС України. Відповідно, порядок здійснення ними таких повноважень визначається у різних законодавчих та підзаконних нормативно-правових актах. На практиці така ситуація створює певні недоліки у сфері правового регулювання. У зв'язку з цим доцільним було б узагальнити

© Samus Yevhen, 2020

повноваження у сфері технічного регулювання, що здійснюється органами системи МВС України, в одному нормативному акті.

Останнім елементом у структурі адміністративно-правового статусу органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання, є компетенційний блок. Він включає функції, повноваження та компетенцію відповідних органів.

У науковій літературі неодноразово піднімалась проблема співвідношення цих понять та визначення змістовної сфери кожного з них.

Так, на думку А.В. Солонар, поняття завдань, повноважень, функцій та компетенції перебувають між собою у нерозривному зв'язку. У завданнях, як зауважує науковець, відображається мета формування та діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування. Проте без функцій, завдяки яким реалізуються поставлені перед органом завдання, мета залишається лише на папері. Тому для виконання функцій кожний орган наділений певним обсягом повноважень (системою прав та обов'язків). У свою чергу сукупність перерахованих структурних елементів складає поняття компетенції [18, с. 254].

Можна погодитись із думкою науковця з приводу визначення співвідношення відповідних понять. При цьому необхідно уточнити, що компетенція включає всю сукупність повноважень відповідного органу, а також визначає предмет його віддання.

Таким чином, співвідношення понять “функції”, “повноваження” та “компетенція” полягає у тому, що функції визначають спрямованість діяльності відповідного органу, повноваження – включають систему прав та обов'язків, якими володіє державний орган в обсязі, необхідному для виконання його функцій, а компетенція, крім усієї сукупності повноважень, окреслює предмет його відання.

Визначаючи компетенцію органів системи МВС України у сфері технічного регулювання, необхідно передусім з'ясувати предмет їх відання. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України “Про визначення сфер діяльності, в яких центральні органи виконавчої влади здійснюють функції технічного регулювання” таким предметом є охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки [19]. Компетенція відповідних органів визначається також предметом технічного регулювання, до якого належать визначення технічних вимог та оцінка відповідності таких виробів, як піротехнічні вироби, технічні засоби охоронного призначення, мисливська і спортивна вогнепальна зброя, холодна зброя тощо.

Що стосується конкретних функцій технічного регулювання, які виконують органи системи МВС України, то зауважимо, що у науковій літературі поняття “функції” визначається як основні взаємопов'язані напрями діяльності, що реалізуються як органом у цілому, так і його структурними підрозділами й посадовими особами для досягнення загальної мети [20, с. 94].

Функції у досліджуваній сфері доцільно поділити на три групи (відповідно до системи органів системи МВС України, уповноважених на реалізацію таких функцій): 1) формування державної політики у сфері технічного регулювання; 2) визначення, наукове обґрунтування та розробка технічних характеристик до виробів, які є предметом технічного регулювання органів системи МВС України, з наступним їх закріпленням у технічних регламентах; 3) оцінка відповідності,

тобто перевірка дотримання вимог, визначених технічними регламентами, суб'єктами господарювання та іншими особами.

Для виконання кожної з означених функцій органи системи МВС України наділяються відповідними повноваженнями.

Слушною є позиція І.І. Дзюби, який обґрунтовує доцільність об'єднання напрямів діяльності МВС у три групи: 1) основні, до яких віднесено: а) забезпечення боротьби з правопорушеннями та безпосереднє розкриття тяжких злочинів, що мають міжрегіональний і міжнародний характер або викликали широкий громадський резонанс; б) забезпечення діяльності підпорядкованих органів щодо охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки; в) забезпечення діяльності підпорядкованих органів щодо надання фізичним та юридичним особам адміністративних послуг, а в деяких випадках – безпосереднє надання таких послуг (ліцензування певних видів господарської діяльності, покладених на МВС України; видача дозволів щодо окремих об'єктів дозвільної системи тощо); 2) ресурсні (кадрове, інформаційне, правове, методичне, фінансове, матеріально-технічне, медичне та інші види забезпечення); 3) управлінські (аналіз, прогнозування, планування, організація, координація, регулювання, контроль) [21, с. 10].

Повноваження у сфері реалізації функцій технічного регулювання належать до першої, визначеної науковцем, групи повноважень. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері формування та реалізації державної політики у сфері технічного регулювання визначені Законом України “Про технічні регламенти та оцінку відповідності”.

Так, відповідно до ст. 6 цього Закону, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері технічного регулювання: координує діяльність із розроблення та перегляду технічних регламентів і процедур оцінки відповідності; затверджує план розроблення технічних регламентів на один або кілька календарних років; погоджує проекти технічних регламентів і процедур оцінки відповідності, розроблені відповідними центральними органами виконавчої влади; визначає порядок формування та ведення бази даних про технічні регламенти і реєстру призначених органів і визнаних незалежних організацій тощо [22].

Окремі з цих повноважень знайшли своє відображення у правових актах, що регламентують діяльність органів системи МВС України. Зокрема, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Національну поліцію” [12] до повноважень Національної поліції віднесено: провадження превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень; вжиття заходів із виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припинення виявлених кримінальних та адміністративних правопорушень; участь у визначенні основних напрямів розвитку науки і освіти з питань діяльності Національної поліції, в організації та проведенні відповідних науково-дослідних, дослідно-конструкторських, кримінологічних і соціологічних досліджень, а також у впровадженні їх результатів в освітній процес та практичну діяльність; розробка пропозицій щодо закріплення у відповідних нормативно-правових актах та технічній документації (конструкторській, технологічній,

програмній документації, технічних умовах, документах із стандартизації та сертифікації, інструкціях) обов'язкових умов у галузі технічного регулювання щодо продукції, необхідної для потреб Національної поліції, а також організація проведення технічної експертизи та підготовки висновків щодо якості процесів проєктування, виробництва, будівництва, монтажу, налагодження, експлуатації, зберігання, перевезення, реалізації та утилізації зазначеної продукції тощо.

У структурі ДНДІ МВС України функціонують: науково-дослідна лабораторія спеціального транспорту та форменого одягу, науково-дослідна лабораторія спеціальних технічних засобів, науково-дослідна лабораторія криміналістичної та спеціальної техніки, лабораторія сертифікації ручної вогнепальної зброї та спеціальних засобів самозахисту. До їх основних функцій належить: розроблення засобів і систем зв'язку; проведення спільно з підприємствами-виробниками випробувань та дослідної експлуатації нової техніки, що випускається серійно, розроблення програм і методик випробувань; проведення на замовлення структурних підрозділів МВС або ж ініціативно дослідно-конструкторських та науково-дослідних робіт зі створення нових або модернізації з метою вдосконалення тактико-технічних характеристик наявних зразків озброєння та спеціальних засобів тощо.

Таким чином, система МВС України наділена широким колом повноважень у сфері технічного регулювання. Однак відповідні повноваження закріплені у кількох правових актах, що зумовлює певну їх невпорядкованість. У зв'язку з цим необхідно систематизувати повноваження органів системи МВС України відповідно до напрямів їх діяльності – функцій у тій чи іншій сфері.

На підставі проведеного науково-правового аналізу адміністративно-правовий статус органів системи МВС України, уповноважених на здійснення функцій технічного регулювання, можна визначити як закріплену у актах адміністративного законодавства систему повноважень, якими наділяються структурні підрозділи та окремі органи системи МВС України, з метою охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки шляхом участі у формуванні та реалізації державної політики у сфері технічного регулювання, розробці технічних регламентів та оцінці відповідності виробів, які належать до предмета технічного регулювання системи МВС України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Рамазанова У.В.* Основні питання визначення адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Вип. 3. Т. 2. С. 158–161.
2. *Негодченко О.В.* Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина: монографія. Дніпропетровськ, 2003. 444 с.
3. *Панчишин А.В.* Поняття, ознаки та структура категорії “правовий статус”. Часопис Київського університету права. 2010. № 2. С. 95–98.
4. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В.Б. Авер'янова. Київ: Видавничий Дім “Ін-Юре”, 2002. 668 с.
5. *Мещерякова О.В.* Щодо визначення елементів адміністративно-правового статусу учасників операцій ООН з підтримання миру. Форум права. 2011. № 2. С. 609–612.
6. *Алфьоров С.М., Ващенко С.В., Долгополова М.М.* та ін. Адміністративне право. Загальна частина: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
7. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (дата звернення: 21.01.2020).

© Samus Yevhen, 2020

8. *Безпалова О.І.* Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави: монографія. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2014. 544 с.

9. *Надолішній П.І.* Організаційно-функціональна структура державного управління: поняття і соціальна практика. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2003. № 3. С. 31–42.

10. *Скоробагатько О.В.* Адміністративно-правове регулювання наукового забезпечення функціонування системи Міністерства внутрішніх справ України: дис. ... канд. юрид наук: 12.00.07. Київ, 2016. 225 с.

11. Про реорганізацію вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ Міністерства внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2005 № 880. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/880-2005-%D0%BF> (дата звернення: 21.01.2020).

12. Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF> (дата звернення: 21.01.2020).

13. Про затвердження Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 № 1343. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15/paran15#n15> (дата звернення: 21.01.2020).

14. Про реалізацію повноважень Національної поліції України з видачі та анулювання дозволів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.12.2015 № 1644. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1665-15> (дата звернення: 21.01.2020).

15. Про затвердження Положення про контроль за станом технічного захисту інформації в органах і підрозділах Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.02.2016 № 139. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0431-16?test=XNLMf5x.qwJgSQkwZiXb3CL4HI4Zss80msh8Ie6> (дата звернення: 21.01.2020).

16. Про затвердження Положення про єдину цифрову відомчу телекомунікаційну мережу МВС: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 04.07.2016 № 596. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1055-16> (дата звернення: 21.01.2020).

17. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>. (дата звернення: 21.01.2020).

18. *Солонар А.В.* Окремі аспекти розкриття змісту поняття “повноваження”. Порівняльно-аналітичне право. 2014. № 2. С. 253–256.

19. Про визначення сфер діяльності, в яких центральні органи виконавчої влади здійснюють функції технічного регулювання: постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1057. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1057-2015-%D0%BF> (дата звернення: 21.01.2020).

20. *Ісаков М.Г.* До визначення адміністративно-правового статусу суб'єктів державного контролю у сфері підприємницької діяльності. Публічне право. 2013. № 2. С. 91–98.

21. *Дзюба І.І.* Адміністративно-правові засади діяльності Міністерства внутрішніх справ як центрального органу виконавчої влади України: автореф. дис. ... канд. юрид наук: 12.00.07. Харків, 2010. 20 с.

22. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/124-19> (дата звернення: 21.01.2020).

REFERENCES

1. *Ramazanova U.V.* (2015). Osnovni pytannia vyznachennia administratyvno-pravovoho statusu orhaniv vykonavchoi vlady. “The main issues of determining the administrative and legal status of executive bodies”. Scientific Bulletin of the Kherson State University. Iss. 3. T. 2. P. 158–161 [in Ukrainian].

2. *Nehodchenko O.V.* (2003). Orhanizatsiino-pravovi zasady diialnosti orhaniv vnutrishnikh sprav shchodo zabezpechennia prav i svobod liudyny i hromadianyna. “Organizational and legal bases of activity of law-enforcement bodies concerning maintenance of the rights and freedoms of the person and the citizen”: monograph. Dnipropetrovsk. 444 p. [in Ukrainian].

3. *Panchyshyn A.V.* (2010). Poniattia, oznaky ta struktura katehorii “pravovyi status”. “The concept, characteristics and structure of the category “legal status”. Journal of Kyiv University of Law. No. 2. P. 95–98 [in Ukrainian].

© Samus Yevhen, 2020

4. Vykonavcha vlada i administratyvne pravo. “Executive power and administrative law” / for general ed. V.B. Averianova. Kyiv: In-Yure Publishing House, 2002. 668 p. [in Ukrainian].

5. *Meshcheriakova O.V.* (2011). Shchodo vyznachennia elementiv administratyvno-pravovoho statusu uchashnykiv operatsii OON z pidtrymannia myru. “Regarding the definition of elements of the administrative and legal status of participants in UN peacekeeping operations”. Law Forum. No. 2. P. 609–612. [in Ukrainian].

6. *Alforov S.M., Vashchenko S.V., Dolhopolova M.M.* ta in. (2011). Administratyvne pravo. “Administrative Law. General part: textbook. Kyiv: Center for Educational Literature. 216 p. [in Ukrainian].

7. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady. “On central executive bodies”: Law of Ukraine of March 17, 2011 No. 3166-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

8. *Bezpalova O.I.* (2014). Administratyvno-pravovyy mekhanizm realizatsii pravookhoronnoi funktsii derzhavy. “Administrative and legal mechanism of realization of law enforcement function of the state”: monograph. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs. 544 p. [in Ukrainian].

9. *Nadolishnyi P.I.* (2003). Orhanizatsiyno-funktsionalna struktura derzhavnogo upravlinnia: poniattia i sotsialna praktyka. “Organizational and functional structure of public administration: concepts and social practice”. Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. No. 3. P. 31–42 [in Ukrainian].

10. *Skorobahatko O.V.* (2016). Administratyvno-pravove rehuliuвання naukovoho zabezpechennia funktsionuvannia systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. “Administrative and legal regulation of scientific support of the functioning of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine”: dis. ... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.07. Kyiv. 225 p. [in Ukrainian].

11. Pro reorganizatsiiu vyshcheykh navchalnykh zakladiv ta naukovo-doslidnykh ustanov Ministerstva vnutrishnikh sprav. “On reorganization of higher educational institutions and research institutions of the Ministry of Internal Affairs”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 08.09.2005 No. 880. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/880-2005-%D0%BF> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Natsionalnu politsiiu. “On approval of the Regulation on the National Police”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28.10.2015 № 877. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ekspertnu sluzhbu Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. “On approval of the Regulations on the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine”: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 03.11.2015 No. 1343. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15/paran15#n15> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

14. Pro realizatsiiu povnovazhen Natsionalnoi politsii Ukrainy z vydachi ta anuliuвання dozvoliv. “On the implementation of the powers of the National Police of Ukraine for the issuance and revocation of permits”: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 29.12.2015 № 1644. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1665-15>. (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

15. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro kontrol za stanom tekhnichnoho zakhystu informatsii v orhanakh i pidrozdilakh Natsionalnoi politsii Ukrainy. “On approval of the Regulation on control over the state of technical protection of information in bodies and divisions of the National Police of Ukraine”: order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 29.02.2016 № 139. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0431-16?test=XNLMf5x.qwJgSQkwZiXb3CL4HI4Zss80msh8Ie6> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

16. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro yedynu tsyfrovu vidomchu telekomunikatsiiu merezhu MVS. “On approval of the Regulations on the unified digital departmental telecommunication network of the Ministry of Internal Affairs”: order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 04.07.2016 No. 596. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1055-16> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

17. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. “On approval of the Regulation on the Ministry of Internal Affairs of Ukraine”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 28.10.2015 No. 878. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

18. *Solonar A.V.* (2014). Okremi aspekty rozkryttia zmistu poniattia “povnovazhennia”. “Some aspects of the disclosure of the meaning of the concept of “authority”. Comparative and analytical law. No. 2. P. 253–256. [in Ukrainian].

19. Pro vyznachennia sfer diialnosti, v yakykh tsentralni orhany vykonavchoi vlady zdiisniuiut funktsii tekhnichnoho rehuliuвання. “On determining the areas of activity in which the central executive bodies perform the functions of technical regulation”: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 16.12.2015 No. 1057. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1057-2015-%D0%BF> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

20. *Isakov M.H.* (2013). Do vyznachennia administratyvno-pravovoho statusu subiektiv derzhavnoho kontroliu u sferi pidpriemnytskoi diialnosti. “To determine the administrative and legal status of subjects of state control in the field of entrepreneurial activity”. Public law. No. 2. P. 91–98 [in Ukrainian].

21. *Dziuba I.I.* (2010). Administratyvno-pravovi zasady diialnosti Ministerstva vnutrishnikh sprav yak tsentralnoho orhanu vykonavchoi vlady Ukrainy. “Administrative and legal principles of the Ministry of Internal Affairs as the central body of executive power of Ukraine”: author’s ref. dis. ... Cand. Jurid. Sciences: 12.00.07. Kharkiv. 20 p. [in Ukrainian].

22. Pro tekhnichni rehlementy ta otsinku vidpovidnosti. “On technical regulations and conformity assessment”: Law of Ukraine of 15.01.2015 № 124-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/124-19> (date of application: 21.01.2020) [in Ukrainian].

UDC 342.95:351.74(477)

Samus Yevhen,Candidate of Juridical Sciences,
Chief of the Research Laboratory,
State Research Institute MIA Ukraine,
Kyiv, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-8120-0383**ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE BODIES OF THE
SYSTEM OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS OF UKRAINE
AUTHORIZED FOR CARRYING OUT TECHNICAL REGULATION
FUNCTIONS**

The article is devoted to studying the administrative and legal status of bodies of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine authorized to carry out functions of technical regulation. Under the author’s definition of this concept should be understood the system of powers, fixed in the acts of administrative legislation, which are assigned to the structural subdivisions and separate bodies of MIA of Ukraine system, with the purpose of their realization of public order protection and provision of public safety by means of participation in forming and realization of the state policy in the sphere of technical regulation, development of technical regulations and conformity assessment of products, which belong to the subject of technical regulation of MIA of Ukraine.

For elemental characteristics of administrative and legal status of the approach based on grouping elements for blocks, intended, structural and organizational, of competence. Thus, the target block reflects the goals and objectives that a particular entity implements when entering into administrative legal relations on technical regulation; structural-organizational block indicates the structural subdivisions, which

© Samus Yevhen, 2020

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2020.1\(47\).17](https://doi.org/10.36486/np.2020.1(47).17)

Issue 1(47) 2020

<http://naukaipravohorona.com/>

are entrusted with the implementation of administrative authorities in this area, or defines the organizational structure of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (therefore, this structural element inherent only in legal entities, primarily state bodies and local self-government); the competence block forms the basis of the administrative and legal status and includes the functions performed by the bodies of the system of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, entering into administrative legal relations in the sphere of technical regulation, and the system of rights and obligations (powers) by which they are assigned to the extent necessary for the performance of their respective functions.

It is substantiated that the functions in the field of technical regulation can be divided into three groups: 1) formation of state policy in the sphere of technical regulation; 2) definition, scientific substantiation and development of technical characteristics of products that are subject to technical regulation by bodies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine with their further fixation in technical regulations; 3) conformity assessment, i.e. verification of compliance with requirements determined by technical regulations, economic entities and other persons.

It was noted that the main purpose of the MIA of Ukraine system bodies performing the functions of technical regulation is to ensure public safety and order, which means ensuring the safety of products that are the subject of technical regulation of these bodies, in particular, pyrotechnics, technical means of security, special personal protective equipment and active defense, hunting and sport firearms, ammunition, and others.

Keywords: administrative legal status, technical regulation functions, administrative legal personality, subjects of legal relations.

Отримано 17.02.2020